

Dit product wordt u gratis aangeboden door ComputerBijbel

Mocht u tevreden zijn over dit product en dit werk willen steunen kijk dan op onze website

<http://www.ComputerBijbel.com>

Rites en gewoonten

1. Het gebed

De regel vraagt dat elke jood driemaal per dag bidt: `s morgens bij zonsopgang, `s middags en `s avonds. `s Morgens gorden de mannen (boven 13 jaar) gebedsriemen om tijdens het gebed. Het zijn twee lederen kubussen met een stuk perkament in waarop de verklaring van het monotheïsme geschreven is. Eén kubus wordt aan het voorhoofd aangebracht, de andere aan de linkerarm. Het symboliseert het evenwicht van de persoon die zich de ganse dag naar zijn rede (voorhoofd) en emotie (hart) moet gedragen. Hij mag zich niet enkel door het ene of het andere laten leiden. Vrouwen bidden zonder gebedsriemen.

2. Kledij

Naargelang de intensiteit van de beleving hebben mannen altijd het hoofd bedekt, andere enkel als zij eten en nog andere nooit, behalve wanneer zij bidden of een synagoge betreden: dan heeft iedereen het hoofd bedekt. De symboliek van het dragen van een keppel of hoofddeksel is een teken van eerbied dat aantoont dat God steeds boven de mens staat. Tijdens het gebed dragen mannen een gebedsmantel. Een stuk laken in katoen of wol met franjes. De vier specifieke hoekfranjes symboliseren de regelgeving die in de Thora staat. Wanneer mannen met hoofdbedekking en gebedsmantel bidden dan is het een collectief gebeuren aangezien er minstens tien mannen aanwezig moeten zijn om een gebedsdienst te kunnen houden.

Vrouwen van hun kant bedekken hun haar van het ogenblik dat zij gehuwd zijn. Het haar is het mooiste wat een vrouw bezit en het behoort tot de intieme sfeer tussen de echtgenoten. Bijgevolg moet de haartooi voor de buitenwereld afgedekt worden. Op welke wijze is niet zo belangrijk: sommige vrouwen dragen een hoed, anderen een sjaal of hoofdoek, nog andere een pruik.

3. Studie

In zoverre men de godsdienst volgt, wordt een gedeelte van de dag door zowel kinderen als volwassenen aan religieuze studie besteed. Het is voor de ouders een plicht om hun kinderen, zowel jongens als meisjes, te laten studeren. Het is een van de sterke punten bij de joden dat men niet over ongeletterdheid kan gewagen, zelfs in de tijd dat het merendeel van de wereld nog analfabeet was.

4. Voedingsgewoonten of kosjer-wetten

Voor de maaltijd wast men steeds de handen en spreekt men zegeningen uit.

De kosjer-wetten worden door orthodoxe joden, en zéker door de ultra-orthodoxen naar de letter nageleefd. De eetgewoontes berusten op drie regels die alle drie even belangrijk zijn. Ze staan vermeld in de Thora (Leviticus 11 en Deuteronomium 14).

Melkwaren en vleesproducten worden totaal gescheiden van elkaar, zowel bij het bereiden van de maaltijd als tijdens het nuttigen ervan en eveneens bij het afwassen. Er moet een tijdspanne in acht genomen worden tussen het nuttigen van vleeswaren en van melkwaren.

Een aantal diersoorten zijn volledig voor consumptie verboden: varkensvlees, alle schaaldieren, alle vissen die geen vinnen en schubben hebben, alle herkauwers die geen gespleten hoeven hebben (vb. paard) en alle roofdieren en wild.

Herkauwers met gespleten hoeven moeten op een specifieke manier geslacht worden. Het dier moet met één messteek de centrale zenuw én de luchtpijp overgesneden worden zodat het geen tijd heeft om te lijden. Vervolgens wordt het bloed van het dier onttrokken door het eerst te laten leeglopen en daarna gedurende 24 uur te pekelen (in zout) en een aantal keren te spoelen. Bloed mag in geen geval gebruikt worden omdat het in het jodendom het symbool is van leven.

Deze regels gelden voor alle joden. Al naargelang zij in het Oosten of het Westen wonen, hebben zij deze regels in hun kookgewoonten verwerkt.

4.5. Rustdag of Sjabbat

De wekelijkse rustdag of sjabbat begint op vrijdagavond met zonsondergang tot de daaropvolgende zonsondergang, 24 uur later op zaterdagavond.

Het is een volledige rustdag waarop geen inspanningen worden gedaan en dus niet wordt gewerkt.

Het is een dag van liefde op drie niveaus: liefde ten aanzien van God: men gaat vrijdagavond met zonsondergang en zaterdagochtend bidden;

liefde voor het gezin: vrijdagavond is er een maaltijd met (minstens twee) kaarsen en met gezang (gebeden). Uiteindelijk is iedereen tesamen aan tafel;

liefde voor de medemens: op zaterdagmiddag is er tijd om burens, vrienden of zieken te bezoeken, wat in de week moeilijk ligt.

De sjabbat is een dag om op spiritueel en fysisch vlak weer bij te komen. Zo zullen vrouwen op zaterdag niet koken. De maaltijd wordt op voorhand klaargemaakt en warm gehouden op bijvoorbeeld elektrische platen. De afwas gebeurt na de sjabbat. Ook afwasmachines draaien die dag niet. De elektriciteit wordt op voorhand met een timer ingeschakeld.

Een reis die men begonnen is en die voor sjabbat moest eindigen maar die wegens overmacht doorgaat op sjabbat, kan men te lucht of op zee wel te verstaan niet onderbreken, maar eens aan wal moet men de regels van sjabbat in acht nemen.

De levensfasen

1. De besnijdenis

Elke mannelijke baby wordt, zo zijn gezondheid het toelaat, op zijn achtste dag besneden. De besnijdenis is een teken van het verbond tussen het kind en God. Het herinnert aan de geschiedenis van Abraham die zijn zoon Isaak ten teken van trouw aan God wou offeren. Nu verklaart men de besnijdenis veelal hygiënisch maar ze is een louter religieuze aangelegenheid.

2. Studie

Vanaf zijn drie jaar begint een joods kind uit een religieus gezin aan zijn religieuze opvoeding. Het leert lezen en zal op die wijze snel de Thora kennen. (Afhankelijk van de groep zal de lat voor jongens en meisje even hoog gelegd worden.) De jongen wordt voorbereid op de volgende fase van zijn leven: de bar mitsvah.

3. Bar mitsvah

Op de eerste sjabbat (zaterdag) van zijn dertien jaar zal de jongen in aanwezigheid van zijn familieleden en zijn kennissenkring de lezing van de week houden. Hiertoe wordt hij door een leraar opgeleid en het houdt een hele prestatie in. Vanaf dat ogenblik wordt de jongen als volwassen lid van de joodse gemeente opgenomen. Een meisje moet geen individuele prestatie leveren. In de meeste religieuze gemeentes worden er op hun twaalfjarige leeftijd collectieve feesten georganiseerd. Vanaf die leeftijd zijn zij persoonlijk verantwoordelijk voor hun religieuze daden.

4. Huwelijk & echtscheiding

Om een joods huwelijk te hebben, moeten zowel bruid als bruidegom jood zijn. Het huwelijk is een contract dat beiden afsluiten met elkaar en waarin zij beiden moeten toestemmen. De ceremonie kan zowel thuis als in de synagoge gebeuren. Dit laatste is geen verplichting. Er moeten wel tien mannen aanwezig zijn als getuigen. Het koppel plaatst zich onder een baldakijn en doorgaans is het de rabbijn die hen de zegeningen geeft.

Vermits het huwelijk een contract is tussen man en vrouw, kan het ook verbroken worden. De echtscheiding verloopt volgens een religieuze procedure en moet met de vrijwillige toestemming van beiden gebeuren.

5. Overlijden

Bij het naderen van de dood spreken de familieleden psalmen uit en indien mogelijk bevestigt de zieke zijn geloof in de éne God. De begrafenis gebeurt zo vlug als mogelijk na het overlijden en verloopt snel.

De rouw begint na de teraardebestelling wanneer de familieleden afscheid hebben genomen van hun geliefde. De rouw duurt zeven dagen in het huis van de overlevende partner of bij één van de kinderen.

Rol van de vrouw

Man en vrouw zijn partners met een taakverdeling waarbij elk zijn taak aanvullend is op die van de andere. De taken zijn evenwaardig en complementair. De rol van de man zal zich meer in de synagoge, in het leerhuis afspelen. Die van de vrouw is thuis, gericht op de kinderen. In de huidige samenleving is de rol van de vrouw in toenemende mate van het huiselijke naar de buitenwereld geëvolueerd. Buitenshuis gaan werken is nu even vanzelfsprekend voor vrouwen als voor mannen. In joodse middens is dat fenomeen minder belangrijk omdat de rol van de vrouw erg belangrijk is thuis.

De vrouw is de spilfiguur die ook bepaalt of een kind joods is of niet: enkel een kind geboren uit een joodse moeder is joods (orthodox jodendom)

de vrouw bepaalt de kosjerwetten en de navolging ervan. Een man kan dat ook, doch, emancipatie of niet, het zijn doorgaans de vrouwen die in de keuken zijn

de vrouw ziet erop toe dat alle feestdagen kunnen gevierd worden en dat alles in gereedheid wordt gebracht

de vrouw geeft de eerste religieuze opvoeding aan de kinderen

in ultra-orthodoxe middens gaat de vrouw buitenshuis werken om haar man zoveel mogelijk toe te laten om te studeren.

Mobiliteit

Joden vormen weliswaar een kleine minderheid van de Belgische bevolking en ruimer gesteld - van de wereldbevolking, doch zij reizen in verhouding erg veel. Dit is echter niet verwonderlijk in het licht van de diaspora en van de geografische spreiding van de families.

Reizen gebeurt om diverse redenen

handelaars reizen omwille van het zakendoen;

ondanks de geografische verspreiding van de families beschouwt men het als een "plicht" om aanwezig te zijn op de grote gebeurtenissen zoals een huwelijk of een bar-mitsvah. Zo ook zullen economisch zwakkeren nochtans reizen om tijdens de Hoogdagen bij de familie te zijn. Het reizen op zich is vaak een emotionele aangelegenheid en werkt stresserend, vooral als het om ultra-orthodoxen gaat die "uit hun vertrouwde cocon" zijn, in een omgeving die bedreigend overkomt. De prikkelbaarheid of agressie naar het onbekende toe is dan ook hoog. Zoals eerder vermeld, geschiedt de begrafenis van een overledene erg snel, binnen de eerstvolgende zonsondergang. Bij het overlijden van een familielid is er dus geen tijd om iets te plannen. Men moet dus zo snel mogelijk, nog volop in de emotionele fase, ter bestemming komen.

De begrafenis zal nooit als uitvlucht gebruikt worden om voorrang te krijgen. Ze moet derhalve ernstig genomen worden en men zal dan ook alles in het werk stellen om die persoon te helpen.

Jaarindeling en hoogdagen

De Hebreeuwse kalender is in maanmaanden ingedeeld. Eén maanmaand telt 29 of 30 dagen. Om de feestdagen in dezelfde seizoenen te houden komt het voor dat er schrikkeljaren zijn met één extra maand op het einde van de winter.

De meeste hoogdagen herinneren aan de natuur en aan de periode van de Tempels.

De jaartelling verschilt ook van de Gregoriaanse kalender doordat de eerste maand zich in de lente situeert, f einde maart - midden april, terwijl de verandering van de jaartelling op de 7e maand (september/oktober) plaatsvindt.

De voornaamste feestdagen zijn

1. Pessah (Pasen, maart/april)

Op de 15de van de maand Nissan (1ste maand) vieren de joden Pessah. Men viert er de herinnering aan de uittocht van Mozes en zijn volk uit Egypte. Het is een familiaal feest dat thuis wordt gevierd met een specifieke maaltijd. De kinderen spelen er een centrale rol aangezien zij bij de maaltijden hun vader over het onderwerp kunnen bevragen waarbij vader hen een antwoord moet kunnen bieden volgens de ouderdom en het begripsvermogen van het kind. De uittocht die gevierd wordt, symboliseert ook de vrijheid, de verlossing uit de slavernij. Waar ook ter wereld een jood onderdrukt wordt, is het de taak van de andere joden om hem te helpen.

Acht dagen lang wordt geen brood tenzij ongedesemd brood gegeten en wordt er geen voedsel genuttigd dat kan gisten.

2. Chavouot (Pinksteren, mei/juni)

Vijftig dagen na Pessah is het Chavouot (op 6 Sivan). Dit feest viert de dag dat Mozes de Wetgeving, de Thora kreeg, en dat het volk de reglementen heeft aanvaard, wat symbolisch eveneens wil zeggen dat vrijheid zonder wetten tot chaos leidt.

Ten tijde van de tempel was het ook een oogstfeest waar men een tiende van de oogst als offer aan God bracht.

3. Rosh Hashana (joods nieuwjaar, september/oktober)

In de herfst verandert de jaartelling. In feite zou Rosh Hashana beter vertaald worden als 'hoofd of piek van het jaar' vermits het feest op de 1ste dag van de zevende maand (Tisjri) valt. Het heeft niets te maken met het burgerlijk nieuwjaar van feesten, eten en plezier maken maar het is een dag van inkeer, van berouw.

Volgens de traditie viert men op die dag de schepping van de wereld. Het feest verloopt voornamelijk in de synagoge. Daar wordt op een hoorn geblazen om de gelovigen die tijdens het jaar niet al te veel gebeden hebben, tot inzicht te brengen om zich beter te gedragen na hun gewetensonderzoek.

4. Yom Kippoer (dag van de grote verzoening, september/oktober)

Dit feest valt op de 10de dag van de zevende maand (Tisjri). Het is de grote verzoendag, de dag van vasten. Gedurende 25 uur wordt er door alle volwassenen die gezond zijn, gedronken noch gegeten. Er wordt non-stop gebeden. Het is op religieus vlak de belangrijkste dag van het jaar.

5. Soekkoth (Loothuttenfeest, september/oktober)

Valt op de 15de tot en met 22ste Tisjri. Dit feest heeft een dubbele betekenis : een religieuze en een getijdenbetekenis. Het herinnert aan de 40 jaren verblijf in de woestijn. De symboliek houdt in dat niets verworven is, maar dat men er voor moet werken. Gedurende één week wordt er in hutten gegeten en in Israël zelfs in hutten geslapen.

Op de laatste dag van het feest leest men de laatste en de eerste stukken van de Thora om de levenscyclus te benadrukken. Men bidt voor regen, want zonder regen is er geen oogst in de lente, is de natuurcyclus verbroken.

Deze vijf hoogdagen zijn door de Thora bepaald.

Daarnaast zijn er nog twee meer historische feesten:

6. De Poerim (Joods carnaval, februari/maart)

Herdenkt een historisch evenement ten tijde van het oude Perzische rijk waar een joodse gemeenschap aan een afslachting ontsnapt. Het is een carnavalsdag waar kinderen en volwassenen carnavalskleren en maskers dragen en zoete gebakjes eten.

7. Hanoekka (Lichtfeest, november/december)

Herdenkt een joodse overwinning tegen het Grieks-Syrische rijk. Het feest duurt 8 dagen.

Men steekt er elke dag één kaars aan op de 8-armige kandelaar. Het is tevens het feest van het licht, dat met een traditionele feestmaaltijd wordt afgesloten.

Conclusie

Het jodendom berust op drie pijlers de leer van de Thora = studeren, studeren en nog eens studeren

zich volgens de opgedane kennis gedragen = gebed en cultus overal naleven

solidariteit naar de andere toe = ziekenbezoek, enz.

Een joods persoon zou deze drie pijlers in harmonisch evenwicht moeten houden, wat een hele klus is.

In een joods gezin is er geloofscommunicatie. Geloof is een gezinsgebeuren waarbij de kinderen zich voortdurend spiegelen aan het doen en laten van de ouders.

Gezien de diaspora over de eeuwen heen is er in het jodendom sprake van een erg grote diversiteit die weliswaar op eenzelfde concept is gebaseerd.